

FRITID, KULTUR OCH REKREATION FÖR ALLA.

FUNKTIONSHINDRADES FRITID – EN YRKESROLL I KOMMUNEN

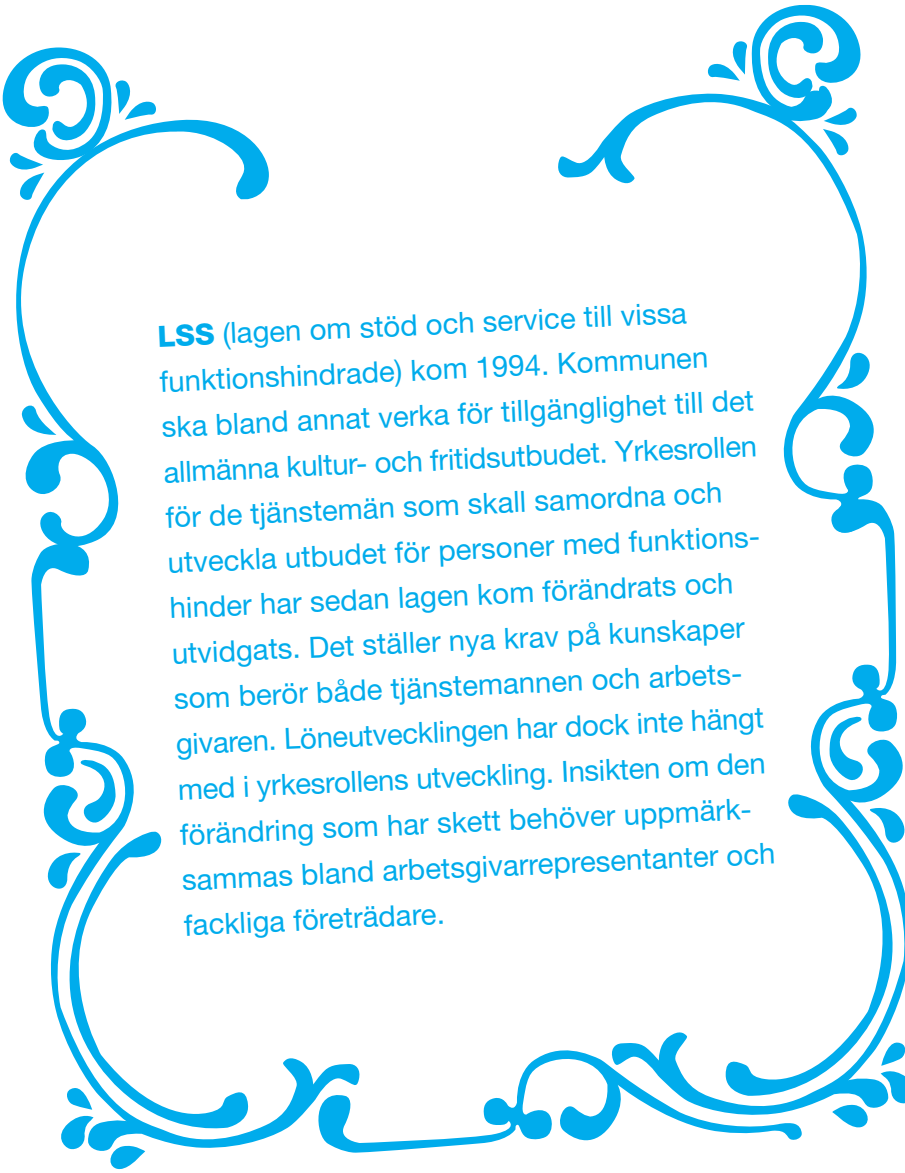

De tjänstemän i kommunerna som arbetar med att samordna kultur-, fritid- och rekreationsfrågor för personer med funktionshinder har ett kvalificerat och omväxlande jobb. Yrkesrollen innefattar generellt ett ansvar för att samordna, utveckla och organisera kultur- och fritidsverksamhet i samhället så att personer med olika funktionshinder i alla åldrar kan delta. Vissa har även en specialistroll i arbetet med tillgänglighet till information, lokaler och miljöer. Arbetet förutsätter ett omfattande kontaktnät och samarbete i den egna kommunen med också inom regionen. Idag kan dessa tjänstemän vara placerade på olika förvaltningar i kommunen. Det kan påverka arbetets innehåll och inriktning.

ARBETET KAN INNEFATTA FÖLJANDE UPPDRAG:

- Konsultation, att vara en kunskapsresurs för den ordinarie kultur- och fritidsverksamheten i frågor kring funktionshinder.
- Finnas med i kommunens övergripande strategiarbete när det gäller fritiden för personer med funktionshinder.
- Arbete med att inkludera handikapperspektivet i kommunens verksamheter, kvalitetsarbete, utvärderingar och verksamhetsplaner med mera.

- Kartläggningar och undersökningar kring målgruppens behov.
- Verka för att det finns ett utbud specifikt anpassat till personer med funktionshinder som ett komplement till det allmänna utbudet.
- Informera om och verka för att information om kultur och fritid ska vara tillgängligt för personer med funktionshinder.
- Samverka med andra aktörer som föreningar, studieförbund, organisationer för att stödja och utveckla fritidsutbudet.
- Utbildning för olika grupper som personal och föreningsliv.
- LSS- verksamhet som korttidstillsyn för ungdomar över 12 år, korttidvistelse i form av till exempel läger, ledsagarservice och avlösningsverksamhet (service).
- Arbete med fysisk tillgänglighet till lokaler.
- Arbetsledaransvar för underställd personal.
- Budgetansvar.

LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) kom 1994. Kommunen ska bland annat verka för tillgänglighet till det allmänna kultur- och fritidsutbudet. Yrkesrollen för de tjänstemän som skall samordna och utveckla utbudet för personer med funktionshinder har sedan lagen kom förändrats och utvidgats. Det ställer nya krav på kunskaper som berör både tjänstemannen och arbetsgivaren. Löneutvecklingen har dock inte hängt med i yrkesrollens utveckling. Insikten om den förändring som har skett behöver uppmärksammas bland arbetsgivarrepresentanter och fackliga företrädare.

ALLA VINNER – I LUND

Fler kommuner arbetar efter samverkansmodeller idag. Modellen FRISKUS (Fritid i social och kulturell samverkan) innebär att alla aktörer i en kommun samverkar runt fritidsfrågor för personer med funktionshinder. Lunds kommun har formulerat ett gemensamt uppdrag som omfattar alla medborgare med funktionshinder. Kommunfullmäktige har också avsatt resurser på Kultur och fritidsförvaltningen för samordning mellan olika nämnder.

Sedan flera år har Lund kommun jobbat i ett projekt, som nu blivit permanentat, ”Alla vinner”.

Grundprincipen för projektet är att alla ska kunna ta del av all verksamhet, oavsett förutsättning. Verksamheten är organiserad direkt under chefen för kultur och fritid.

– Jag lyfter fram verksamheten i alla sammanhang, berättar **Stefan Sköld**, som är kultur och fritidschef i Lunds kommun.

Han exemplifierar med om någon som är funktionshindrad vill lära sig att rida, så ska det ske på den ordinarie ridningen. Arbetet behöver inte kosta så mycket pengar. Men det kan ta lite tid och arbete.

– Egentligen handlar det nog mest om attityder, säger Stefan Sköld.

YRKESROLLEN I UTVECKLING

Styrdokument som FN:s standardregler, barnkonventionen och regeringens proposition 1999/2000:79 ”Från patient till medborgare” ligger till grund för kommunernas handikappolitiska planer. Dessa skapar förutsättningar för full delaktighet och därmed aktivt liv för personer med funktionshinder.

LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) ska främja jämlikhet och full delaktighet i samhällslivet. Enligt LSS 15:5§ ska kommunen verka för att det allmänna fritids- och kulturutbudet blir tillgängligt för personer med funktionshinder.

Barnombudsmannen och HSO:s projekt ”Alla barns rätt till kultur och fritid” visar på att kommunens ordinarie kultur- och fritidsutbud måste förändras så att alla kan delta. Man talar idag om att verksamheter ska vara inkluderande istället för att medvetet eller omedvetet exkludera vissa grupper. Idag kan finnas en för stor del av särlosningar som segregerar personer med funktionshinder från övriga i större uträkning än nödvändig. För yrkesrollen innebär detta en mer konsultativ och stödjande specialistfunktion.

REKOMMENDATIONER

PLACERING

Tjänsten bör vara placerad i samma organisation som övriga som arbetar med det allmänna utbudet av fritid, kultur och rekreation i kommunen. Detta för att kunna påverka den övergripande strategin och planeringen av kommunens utbud.

TITEL

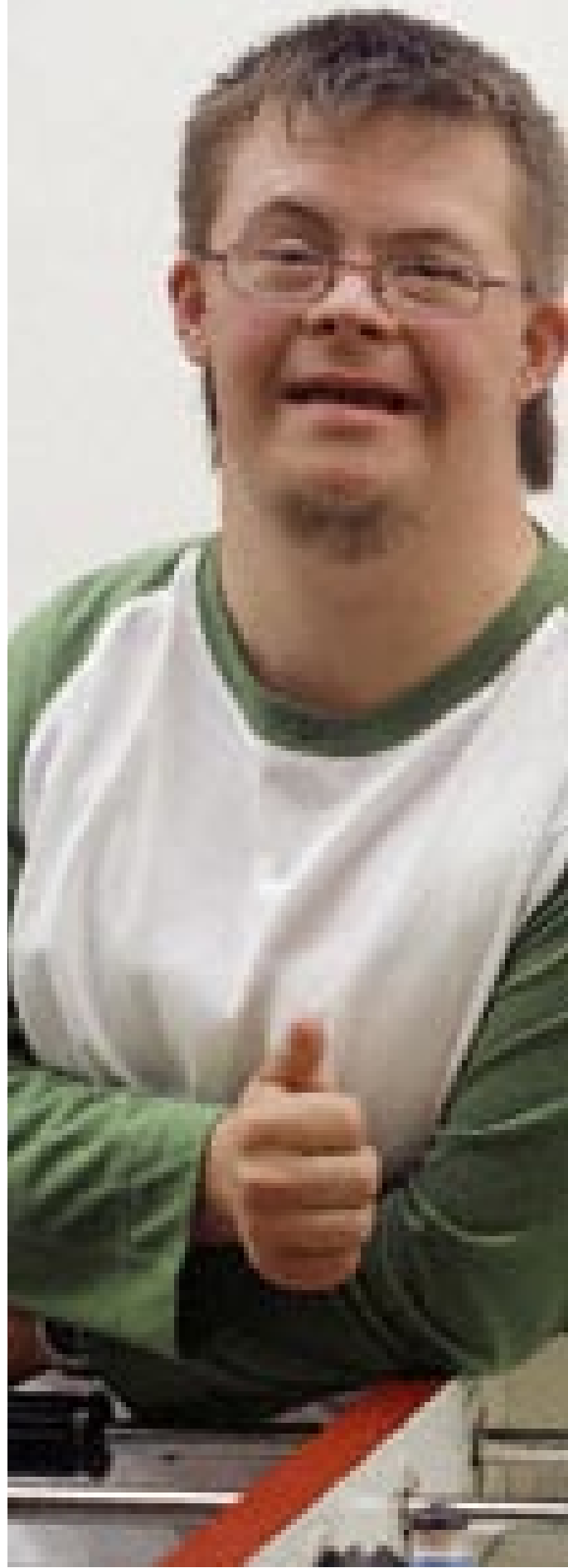
I en enkätundersökning bland FOMS medlemmar 2003 finns en bild över de titlar som finns runt om i landet. Den vanligaste titeln är "fritidskonsulent" med även "fritidssamordnare", "handikappkonsulent", "fritidsstrateg" och "kultursekreterare" förekommer.

LÖN

Lönen för denna typ av tjänst bör jämföras med andra specialist- eller samordningsfunktioner inom kommunen.

KVALIFIKATIONER

- Lämplig utbildning på universitet, högskola eller motsvarande.
- Erfarenhet av arbete inom kultur och fritidssektorn.
- Kunskap om funktionshinder.

TILLGÄNGLIG FRITID – EN SOCIAL OCH EKONOMISK VINST

Aktuell forskning visar att insatser som påverkar livsstil har stor betydelse för vårdkonsumtion samt förmågan att återhämta sig och tåla påfrestningar. Det är utanför den traditionella sjukvården och inom fritids- kultur och rekreationsområdet som det finns stora möjligheter att förbättra situationen för många människor med avseende på förebyggande hälsovård, livskvalitet och delaktighet. För personer med funktionshinder har detta visat sig särskilt värdefullt. Insatser inom kultur- och fritidsområdet kan med fördel vara ett komplement till behandling och andra insatser inom vård, omsorg och rehabilitering.

FOMS ÄR EN RIKSTÄCKANDE IDEELL YRKES- OCH INTRESSEFÖRENING SOM HAR TILL SYFTE ATT STÖDJA TJÄNSTEMÄN OCH ANDRA MED INTRESSE FÖR FRITIDS-, REKREATIONS- OCH KULTURFRÅGOR FÖR PERSONER MED FUNKTIONSHINDER. FÖR MER INFORMATION: WWW.FOMS.SE

DENNA FOLDER ÄR FRAMTAGEN I SAMARBETE MED SKTF.

